HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מי סברת עשו ב"ש כדבריהם לא עשו ב"ש כדבריהם ור' יוחנן אמר עשו ועשו ובפלוגתא [דרב ושמואל] דרב אומר לא עשו ב"ש כדבריהם ושמואל אמר עשו ועשו אימת אילימא קודם בת קול מ"ט דמ"ד לא עשו ואלא לאחר בת קול מ"ט דמ"ד עשו אי בעית אימא קודם בת קול ואי בעית אימא לאחר בת קול אי בעית אימא קודם בת קול וכגון דב"ה רובא למ"ד לא עשו דהא ב"ה רובא ומ"ד עשו כי אזלינן בתר רובא היכא דכי הדדי נינהו הכא בית שמאי מחדדי טפי ואי בעית אימא לאחר בת קול מ"ד לא עשו דהא נפקא בת קול ומ"ד עשו רבי יהושע היא [א]דאמר אין משגיחין בבת קול ומ"ד עשו קרינן כאן [1]לא תתגודדו לא תעשו אגודות אגודות אמר אביי [א]כי אמרינן לא תתגודדו כגון שתי בתי דינים בעיר אחת הללו מורים כדברי ב"ש והללו מורים כדברי ב"ה אבל שתי בתי דינים בשתי עיירות לית לן בה אמר ליה רבא והא ב"ש וב"ה כשתי בתי דינים בעיר אחת דמי אלא אמר רבא כי אמרינן לא תתגודדו כגון ב"ד בעיר אחת פלג מורין כדברי ב"ש ופלג מורין כדברי ב"ה אבל שתי בתי דינין בעיר אחת לית לן בה תא שמע [ג]במקומו של רבי אליעזר היו כורתים עצים לעשות פחמים בשבת לעשות ברזל במקומו של ר' יוסי הגלילי היו אוכלים בשר עוף בחלב במקומו של רבי אליעזר אין במקומו של רבי עקיבא לא [ג]דתניא [ד][ב]כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אין דוחה את השבת והאי מאי תיובתא מקומות מקומות שאני [ס]ודקארי לה מאי קארי לה ס"ד אמינא משום חומרא דשבת כמקום אחד דמי קמ"ל ת"ש דרבי אבהו כי איקלע [ה]לאתריה דרבי יהושע בן לוי הוה מטלטל שרגא וכי איקלע לאתריה דר' יוחנן לא הוה מטלטל שרגא והאי מאי קושיא ולא אמרינן (א) מקומות שאני אנן הכי קאמרינן ר' אבהו היכי עביד הכא הכי והיכי עביד הכא הכי רבי אבהו כר' יהושע בן לוי סבירא ליה וכי מקלע לאתריה דרבי יוחנן לא הוה מטלטל משום כבודו דרבי יוחנן והאיכא שמעא דמודע ליה לשמעא ת"ש אע"פ שאלו אוסרים ואלו מתירים לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מב"ה ולא ב"ה מב"ש אי אמרת בשלמא לא עשו משום הכי לא נמנעו אלא אי אמרת עשו אמאי לא נמנעו בשלמא ב"ש מב"ה לא נמנעו דבני חייבי לאוין נינהו אלא ב"ה מבית שמאי אמאי לא נמנעו בני חייבי כריתות ממזרים נינהו וכי תימא קסברי ב"ה דאין ממזר מחייבי כריתות [ו]והאמר רבי אלעזר אף על פי שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות מודים שאין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור ערוה וענוש כרת אלא לאו שמע מינה לא עשו לעולם עשו דמודעי להו ופרשי והכי נמי מסתברא דקתני סיפא כל הטהרות וכל הטמאות שהיו אלו מטהרין ואלו מטמאין לא נמנעו עושים טהרות אלו על גבי אלו

אי

בת קול. בעירובין בפ"ק (דף יג.) יצתה בת קול ואמרה הלכה כב"ה: **דכי הדדי נינהו.** בחכמה: **ר' יהושע היא.** בפ' הזהב[ז]: **היו כורתים עצים בשבת לעשות פחמים.** לבו ביום כדי לעשות ברזל איזמל של מילה. דקסבר ר"א מכשירי מצוה דוחין שבת כמצוה עצמה: **בשר עוף בחלב.** שהיה דורש בחלב אמו[ח] מי שיש לו חלב אמו יצא בשר עוף שאין לו חלב אם והכי אמרי' בפ' כל הבשר[ט]: **כלל אמר ר"ע.** לגבי מילה באיסור שבת: **מאי קארי לה.** הא כבר שנו לעיל כי אמרינן לא תתגודדו כו': **מטלטל שרגא.** נר שהדליקו בו בשבת וכבה. דסבר לה רבי יהושע כר"ש דלית ליה מוקצה ור' יוחנן סבר לה כר' יהודה דאית ליה מוקצה אפי' שלא מחמת איסור: **והא איכא שמעא.** דרבי אבהו דלא מסיק אדעתיה ומטלטל באתריה דר' יוחנן הואיל וחזי לר' אבהו בעלמא דמטלטל: **בני חייבי לאוין נינהו.** הנך דב"ה שהצרות נישאות לשוק בלא חליצה אפי' לב"ש דאמרי חליצה בעי בלאו בעלמא נינהו לא תהיה אשת המת[י] ואין ממזר אלא מחייבי כריתות כדאמרי' לקמן בהחולץ (דף מט.): **חייבי כריתות נינהו.** כיון דצרת הבת פטורה המייבמה עומד באיסור אשת אח בכרת: **אין ממזר מחייבי כריתות.** אלא מחייבי מיתות ב"ד כגון אמו וחמותו וכלתו וכיוצא בהן וכל הנך דאיסור אחוה לית בהו מיתה: **דמודעי להו.** ב"ש לב"ה דעו שהמשפחה זו מצרת ערוה שנתייבמה באה ופרשו: **ע"ג אלו.** משאילין כלים אלו לאלו וב"ה מחמירין בטהרות טפי:

ומאי

מי סברת עשו וכו'. תימה שלא הקשה רבי יוחנן לר"ל מההיא דמייתי בסמוך במקומו של ר' אליעזר היו כורתין כו' וי"ל דאין חוששין לדקדק כל כך על דבריו דממילא הוה מוקשה ממגילה כמו שהקשה בעצמו: **לא** עשו ב"ש כדבריהם. תימה הא אשכחן דעשו דהטה ר' טרפון כדברי ב"ש (ברכות דף י:) והלל שהביא עולתו לעזרה וחברו עליו תלמידי שמאי (ביצה דף כ.) ותניא בפרק אלו טרפות (חולין דף מד.) הרוצה לעשות כדברי ב"ש עושה ומוקי לה קודם בת קול ומיהו בלאו הכי מוכח בשמעתין דעשו: **רבי** יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול. וא"ת ומ"ש דלא קי"ל כבת קול דר"א[כ] אלא אמרינן בכל דוכתי דשמותי הוא ואין הלכה כמותו וכבת קול דב"ה קי"ל דהלכה כב"ה וי"ל משום דבת קול דר"א לא יצאה אלא לכבודו שאמר מן השמים יוכיחו כדאמר התם א"נ בההיא בת קול שהיתה כנגד רבים דרבנן הוו רובא (ב) דודאי אין הלכה אבל כבת קול דב"ה קי"ל משום דהוו ב"ה רובא אלא דב"ש מחדדי טפי וא"ת ודלמא רבי יהושע נמי דוקא התם קאמר דאין משגיחין כדפירשנו אבל בעלמא לא וי"ל מדנקט ר' יהושע האי לישנא ואמר לא בשמים היא ש"מ דבכל דוכתא אית ליה דאין משגיחין: **כי** אמרי' לא תתגודדו כגון שתי בתי דינין בעיר אחת כו'. וא"ת מה תירץ ממגילה דבעיר אחת היו קורין לבני העיר בי"ד ולבני כפרים היו מקדימים ליום הכניסה ואומר הרב רבי חיים (ג) דבני כפרים היו קורין [ל]בעירם כדמוכח בירושלמי והשתא הוו שתי בתי דינים בב' עיירות דבכי האי גוונא לא שייך לא תתגודדו אפילו לאביי והא דקרי ליה יום הכניסה לפי שבעירם היו מתאספים לבא לבית הכנסת בשני ובחמישי לקרות התורה וכן נראה דאמר בירושלמי דבן עיר אין מוציא בן (ד) כרך דכל שאין מחויב בדבר אין מוציא אחרים ידי חובתם וכיון שבני הכפרים היו בקיאים לקרות ודאי היו קורין בעירם: **במקומו** של רבי אליעזר כו'. במתכוין היו מביאים עצמם שיהיו צריכים לכך משום חיבוב מצוה: **לא** הוה מטלטל שרגא. וא"ת התם משום דהרואה אומר אין צריך לטלטל וי"ל דאפילו היה נופל על טליתו לא היה מטלטל: **לא** הוה מטלטל משום כבודו של רבי יוחנן. ואע"ג דבסוף שבת (דף קנז: ושם) פסיק רבי יוחנן כר"ש במוקצה מחמת איסור הכא בהדליקו בו אותה שבת איירי כדפיר' בקונטרס דחמיר טפי משום דדחייה בידים אבל אין לפרש דהכא איירי במוקצה מחמת מיאוס דהא מוקצה מחמת איסור חמיר טפי לפירוש ר"ת שפירש בספ"ק דשבת (דף יט: ושם) גבי כרכי דזוזי ועוד דעל מוקצה מחמת מיאוס א"ר יוחנן בפ' כירה (ד' מה:)[מ] אנו אין לנו בנר אלא כר"ש: **בשלמא** ב"ש לא נמנעו כו'. וא"ת ואמאי לא נמנעו משום צרה עצמה כדאמרי' לקמן בשמעתין וי"ל דצרה עצמה לא שכיחא כולי האי כמו בני הצרות שהאחת יולדת כמה בנים:

בשלמא

עין משפט
נר מצוה

נז א מיי' פי"ב מהל' עבודת כוכבים הל' יד:

נח ב מיי' פי"ב מהל' מילה הלכה ו סמג עשין נח טוש"ע א"ח סימן שלא סעיף ו טוש"ע י"ד סימן רסו סעיף ב:

תוספות ישנים

אין משגיחין בבת קול. פי' בעירובין: והא איכא שמעא. פ"ה דמטלטל ליה באתרי' דר' יוחנן ומשני דמודע ליה הזהר בכבוד ר' יוחנן ואל תהי מטלטל הנר במקומו ותימה מה ענין זאת הקושיא בכאן גבי אגודות אגודות בשבת הו"ל למפרך ועוד פשיטא דמודע לשמעא שיעשה כמוהו. ונראה לפרש והא איכא שמעא שיסבור דשרי לעשות אגודות אגודות לפי שראה רבו מטלטל במקום אחד ובמקום אחר לא היה מטלטל. ומשני דמודע ליה לשמעא ואומר אל תעשה אגודות. דהא שראית שאין אני מטלטלה במקומו של ר' יוחנן אין זה משום איסור טלטול אלא משום כבודו של ר' יוחנן: בני חייבי לאוין כשרים נינהו. וא"ת משכחת לה דב"ה לב"ש חייבי כריתות לר' שמעון דפטר אחיות בזיקה מחליצה ומיבום (לקמן יט.) כגון צרת בתו ויבמה אחרת דנפול קמי שמעון והם אחיות שנפלו משני אחין ור' שמעון אמר [א] לקמן כיון שהם אחיות בזיקה לא יהא לו לקוחין אפילו באחת מהן דלב"ה מייבם שמעון יבמתו דאינה אחות זקוקתו דצרת ערוה אינה זקוקה לו דהיא אסורה לו ולב"ש לא יוכל לייבמה שהיא אשת אח שלא במקום מצוה שהרי אחות זקוקתו היא דצרת ערוה שרי' ליה אליבא דב"ש וי"ל דפריך הכי אפילו לרבנן תקשי לן אמאי לא נמנעו (ב"ש מב"ה) [ב"ה מב"ש] ואה"נ דלר' שמעון תקשי לן אף (מב"ה לב"ש) [מב"ש לב"ה] אמאי לא נמנעו הא בני חייבי כריתות נינהו כדפרי':

[א] נ"ל ור"ש אמר לקמן דף כח ע"ב שכל שתי אחיות שנעשו צרות זו לזו בזיקה כו'.

תוס' חד מקמאי

ובפלוגתא רב אמר לא עשו ב"ש כדבריהם ושמואל אמר עשו מ"ד לא עשו דב"ה רובא מ"ד עשו כי אזלינן בתר רובא היכא דכי הדדי נינהו הכא ב"ש מחדדי טפי ואב"א לאחר כך ואמר עשו ר' יהושע היא דאמר אין משגיחין בב"ק ומסיק עשו ב"ש כדבריהם ולא הוו מצות אגודות אגודות אלא ב"ד אחד בעיר אחת פלגו מורו כב"ש ופלגו מורו כב"ה אבל שתי ב"ד בעיר אחת לית לן בה:

מסורת הש"ס

א) ברכות נב. ערובין ז. פסחים קיד. ב"מ נט: חולין מד., ב) שבת קל. חולין קטז., ג) נ"ל דתנן, ד) שבת קל. פסחים סו. סט: מנחות עב. לו., ה) שבת מו. ע"ש, ו) קידושין עה: [תוספ' פ"א], ז) [ב"מ נט:], ח) [שמות כג], ט) [חולין קטז.], י) [דברים כה], כ) [ב"מ נט: ושם], ל) עיין בהרא"ש דכתב דהוו כשני ב"ד בעיר אחת, מ) [וע"ש היטב תוספות סד"ה אין לנו],

תורה אור השלם

1. בָּנִים אַתֶּם לַייָ אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגֹּדְדוּ וְלֹא תָשִׂימוּ קָרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לָמֵת: דברים יד א

גליון הש"ס

גמ' ודקארי לה מאי קארי לה. כעין זה כתובות טז ע"א ולו ע"א:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולא אמרינן מקומות מקומות שאני: (ב) תום' ד"ה ר' יהושע וכו' הוו רובא בודאי אין הלכה כבת קול אבל: (ג) ד"ה כי אמרינן וכו' הרב רבי חיים הכהן דבני: (ד) בא"ד דבן עיר אין מוציא בן כפר דכל:

מוסף רש"י

דאמר אין משגיחין בבת קול. בב"מ (נט:) בתנורו של עכנאי בפ' הזהב (ברכות נב.). **לעשות ברזל.** לאזמל של מילה (שבת קל.) ר' אליעזר אית ליה מכשירי מצוה דוחין את השבת במצוה שדוחה את השבת, ואם אין לו אזמל למולו בשבת כורתין עצים לעשות פחמין ועושין אזמל (חולין קטז.). **כלל אמר רבי עקיבא.** נחלק על ר"א במכשירי מצוה שאין דוחין הואיל ואפשר לעשותן מע"ש (שבת קל.). **מטלטל שרגא.** נר שכבה (שם מו.). **אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות.** שבית שמאי אומרים צרת ערוה מתיבמת וב"ה אוסרים ליבם, אלא תינשא לשוק בלא חליצה, מודים. **זה לזה, שאין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור ערוה.** ובני העושים כב"ש ממזרים לב"ה הן, דהוו להו בני אשת אח שלא במקום מצוה, שהיא בכרת, אבל בני העושים כב"ה, לב"ש אין ממזרים, לפי שהן בני חייבי לאוין, שנשאת יבמה לשוק בלא חליצה (קדושין עה:).